

УДК 378.014

Яшник Світлана Валеріївна,
*доктор педагогічних наук,
професор кафедри психології
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
(м. Київ, Україна)*

ПРОВІДНІ ПІДХОДИ ТА ПРИНЦИПИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Цифрова трансформація є невід'ємною частиною розвитку сучасного світу, її вплив на всі сфери, включаючи освіту, зростає. Розвиток цифровізації у сфері вищої освіти виступає фундаментом створення інноваційних продуктів, які можуть розширити надання освітніх послуг; забезпечувати прийняття ефективних обґрунтованих управлінських рішень.

Для сфери освіти цифровізація набуває особливого значення, оскільки вона безпосередньо пов'язана з інноваційними методами викладання і навчання, інтерактивними платформами, дистанційними технологіями та онлайн-курсами. Відповідно, у контексті вищої освіти цифровізація передбачає не лише впровадження електронних ресурсів, а й повноцінну перебудову навчального процесу та управлінських і дослідницьких процесів з урахуванням нових можливостей та викликів. Цифровізація вищої освіти не обмежується переходом на електронні платформи або дистанційне навчання, а включає також переосмислення викладацької діяльності, формування цифрових навичок у викладачів та студентів і відповідне коригування навчальних програм.

Щодо цифрової трансформації у сфері вищої освіти, то вона охоплює:

- формування нового типу академічної культури;
- розвиток цифрових компетентностей викладачів та студентів;

- можливість перегляду освітніх програм;
- перепроєктування змісту дисциплін відповідно до потреб цифрової економіки;
- забезпечення гнучкості та персоналізації освітнього процесу;
- технології побудови індивідуальної адаптивної траєкторії навчання та контролю знань в системі дистанційної освіти;
- зміну бізнес-моделі університету: перехід до інноваційних форматів співпраці з бізнесом;
- розвиток освітнього підприємництва;
- використання інструментів онлайн-взаємодії з науковим середовищем (конференції, форуми, спільні дослідницькі платформи);
- використання електронних систем управління навчанням (СУН(LMS));
- переведення облікової документації у електронну форму;
- забезпечення кібербезпеки та захисту персональних даних тощо [2, 5, 7, 8, 9].

Зважаючи на це, виділяють системний, інноваційний, поведінковий та культурний теоретико-методологічні підходи, які використовуються для формування стратегії цифровізації в контексті освітньої сфери [4, 5, 6].

Відповідно до системного підходу університет розглядається як складна динамічна система з багатьма взаємопов'язаними елементами: освітні програми, науково-дослідні структури, адміністративні підрозділи, ІТ-інфраструктура, студенти, викладачі тому стратегія цифровізації має охоплювати кожен із цих елементів, враховуючи взаємозалежності та потенційні ефекти синергії.

Інноваційний підхід розглядається через призму взаємодоповнюючих моделей взаємодії між мікро-, макро- та мезосередовищем в освіті, де ключовими стейкхолдерами інноваційного розвитку виступають університети, бізнес, держава, громадянське суспільство та природне середовище. Ключовими в інноваційному підході є такі моделі: потрійної

спіралі інновацій (Triple Helix); чотиризначної спіралі інновацій (Quadruple Helix); п'ятизначної спіралі інновацій (Quintuple Helix).

Відповідно до поведінкового та культурного підходів цифровізація у вищій освіті вимагає переоцінки освітньої культури, поведінкових принципів викладачів і студентів. Згідно з даними різних досліджень, успішність цифрової трансформації у ЗВО великою мірою залежить від людського фактору, а саме від готовності викладачів і керівників переймати нові технології, перебудовувати навчальні плани, інвестувати в саморозвиток. Тому стратегія цифровізації має передбачати заходи з формування цифрових компетентностей, мотивації, пропагування цінності інновацій та постійного навчання впродовж життя.

У контексті цифровізації вищої освіти, кожен із цих суб'єктів відіграє певну роль: університети розробляють та впроваджують цифрові методики навчання, проводять дослідження в галузі інформаційних технологій, готують фахівців для цифрової економіки; бізнес забезпечує технологічні рішення, інвестує в інноваційні проекти, надає замовлення на підготовку компетентних кадрів; держава формує регуляторне середовище, розробляє національні чи регіональні стратегії цифровізації освіти, надає фінансування чи гранти; громадянське суспільство виражає суспільний запит на якісну, доступну та сучасну освіту; природне середовище, передбачає здійснення цифровізації, враховуючи принципи сталого розвитку.

Цифрова стратегія трансформації у сфері вищої освіти побудована на врахуванні таких принципів [1, 3, 7]:

- відповідність місії та цінностям організації. Цей принцип полягає у тому, що цифрові ініціативи мають бути узгоджені із загальними цілями університету, його освітньою філософією та потребами стейкхолдерів;
- гнучкість і масштабованість. Станом на сьогодні, технології стрімко змінюються, а кількість інформації невпинно зростає. Зважаючи на це, стратегія має передбачати механізми швидкого оновлення та масштабування проєктів;

- інклюзивність і залучення зацікавлених сторін. Цей принцип полягає у тому, що викладачі, студенти, адміністрація, IT-фахівці, працедавці мають брати участь у формуванні та реалізації стратегії для того, щоб урахувати потреби кожного, а також забезпечити індивідуальний підхід;

- безпека та захист даних. Питання збереження конфіденційності та безпеки даних стають дедалі важливішими в умовах поширення цифровізації, оскільки чим більше сфер життєдіяльності людини переходять у цифровий простір, тим складніше стає контролювати весь обсяг даних. Тому, важливо розробляти та впроваджувати нові способи захисту даних та підвищувати цифрову безпеку;

- орієнтація на якість освіти. Цей принцип полягає у тому, що цифрові технології мають не лише спростити доступ до ресурсів, а й покращити якість навчання, підвищити мотивацію студентів та ефективність викладання.

Відтак процес цифрової трансформації у сфері вищої освіти активно набирає обертів. Державні органи управління освітою, зокрема Міністерство освіти і науки України та Міністерство цифрової трансформації України дедалі більше звертають увагу на необхідність упровадження цифрових інструментів у вищу школу. Процес цифрової трансформації став одним із пріоритетів державної політики, про що свідчать відповідні законодавчі ініціативи та програми розвитку.

Проте цифрова трансформація у сфері вищої освіти повною мірою не реалізована. Зокрема, не набули широкого впровадження нові освітні можливості, пов'язані з розвитком та синтезом існуючих підходів до адаптивного навчання й сучасних цифрових технологій, спрямованістю змісту освіти майбутніх фахівців на розвиток мотивації, цільових установок на навчання, адаптованого до їх індивідуальних особливостей, розвиток професійно-особистісних якостей і властивостей тощо. Отже відсутність системного підходу та чіткого стратегічного бачення, реалізація цифрових трансформацій у закладах вищої освіти може бути частковою і недостатньо ефективною.

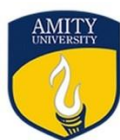
Список використаних джерел:

1. Бондар С. В. Формування стратегії цифровізації суб'єкта готельного бізнесу. *Економіка та суспільство*. Серія: Менеджмент. 2024. № 60. С. 1-8. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3592/3523>.
2. Горбань Ю., Олійник О., Кобижча Н. Цифровізація освітнього процесу в контексті реалій інформаційного суспільства. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері*. 2024. № 7(1). С. 24-37. URL: <http://infotechsoccult.knukim.edu.ua/article/view/306996/298561>.
3. Грінка Т. І., Немченко Т. А. Нові стратегії менеджменту при цифровій трансформації бізнесу в Україні. *Центрально український науковий вісник. Економічні науки*. 2023. № 9(42). С. 49-57. URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/9\(42\)/7.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/9(42)/7.pdf).
4. Дяченко С. А., Назаренко І. В. Застосування моделі Triple Helix як чинника стимулювання розвитку інноваційного підприємництва на регіональному рівні. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. № 3. С. 344-351. URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/737/705.
5. Крулевський А. В. Формування стратегії цифровізації системи вищої освіти в Україні: дис. ... д-ра філософії: 281 Публічне управління та адміністрування. Тернопіль, 2025. 224с. URL: https://www.wunu.edu.ua/svr/disertacia/2025/Krulevskyi/Dis_Krulevskyi.pdf
6. Лавний А. В. Екологічне управління в системі реалізації цілей сталого розвитку. *Ефективність державного управління*. 2024. № 1/2 (78/79). С. 120-128. URL: <https://epa.nltu.edu.ua/Archive/78/s10.pdf>.
7. Михайлів Г. В., СерEDA Н. М., Полянко Г. О. Стратегічне управління: розробка, впровадження та оцінка стратегій для досягнення цілей організації. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. №. 9(09). С. 78-84. URL: <http://www.dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/275/262>.

8. Николаєску І. О., Шинкарьова В. С. Цифровізація освіти як сучасна вимога інформаційного суспільства. *Перспективи та інновації науки*. Серія: Педагогіка, психологія, медицина. 2022. № 2(7). С. 914-923. URL: https://eprints.cdu.edu.ua/5458/1/naykova_2022-914-924.pdf.

9. Яськова Н., Лабжинський Ю. Розвиток цифрової компетентності наукових і науково-педагогічних працівників засобами електронних соціальних мереж. *Фізико-математична освіта*. Том 39, № 5. 2024. С.46-57 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743469/1/2024-395-yaskovalabzhynskyi.pdf>

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра управління та освітніх технологій**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології,
провідництво та менеджмент в освіті»
«Sustainable Growth of Society in the Digital Era: Innovation, Technology,
Guidance and Management of Education»**

**Національний університет біоресурсів і природокористування України,
кафедра управління та освітніх технологій
AKG Global Support Services (OPC) Private Limited – Індія,
Університет Патил Відьяпіт – Індія,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»,
Херсонським навчально-науковим інститутом Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
Поліський національний університет,
кафедра комп'ютерних технологій та системного моделювання**

1 жовтня 2025 р.

Київ 2025 р.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України (протокол № 3 від 17.10.2025 р.)

Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті / Матеріали міжнародної дистанційної науково-практичної конференції, м. Київ, 1 жовтня 2025 р. Київ : НУБіП України. 2025. 192 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної дистанційної наукової конференції «**Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті**», яка відбулась 1 жовтня 2025 року в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. В матеріалах збірника висвітлюються сучасні тенденції подальшого розвитку освіти в Україні й світі в епоху цифровізації, розв'язання нагальних проблем у соціокультурній та соціально-гуманітарній сферах шляхом синергетичної інтеграції інновацій, управління та технологій, освітнього менеджменту та провідництва.

Тези подано в авторській редакції. Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел, посилання на них та інші відомості. Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

Редакційна колегія:

Савицька І.М., канд. філос. наук, доц. декан факультету (голова);

Кубіцький С. О., канд пед. наук, проф. завідувач кафедри управління та освітніх технологій;

Гречаник Н. І., д-р пед. наук, проф.

Шумілова І. Ф., д-р пед. наук, доц.;

Базелюк В.Г., канд. пед. наук, доц.

Відповідальна за випуск – Гречаник Н.І., д-р пед. наук, проф.

ISBN 973-966-8063-79-4